

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนของศูนย์เครือข่ายการศึกษา
ตำบลท่า 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
Teacher Participation in School Academic Administration of Tap Tao
Educational Network Center 2 under Chiang Rai Primary Educational
Service Area Office 4

ลธิพิงศ์ รัตนเดชาสกุล

นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

E-mail: pepea.petong@gmail.com

ลธิชัย มูลเขียน

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

E-mail: sittichai1958.10@gmail.com

Sittipong Rattanadechasakul

Student, Master of Education Program,

Department of Educational Administration,

Faculty of Social Sciences and Arts, North-Chiang Mai University

Sitthichai Mulkhien

Lecturer, Department of Educational Administration,

Faculty of Social Sciences and Liberal Arts, North-Chiang Mai University

รับเข้า: 16 กุมภาพันธ์ 2565 แก้ไข: 2 มีนาคม 2565 ตอรับ: 9 มีนาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงาน
วิชาการโรงเรียนของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลท่า 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 4 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวนทั้งหมด 78 คน เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของครูเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.88$) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.73$) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.67$) และด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.67$) แนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการจัดหางบประมาณเพื่อจัดทำสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ส่งเสริมการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และควรพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โดยมีการวางแผนพัฒนา มีคณะกรรมการดำเนินการและนำผลการประเมินมาพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของครู การบริหารงานวิชาการโรงเรียน

Abstract

This research aimed to study the conditions and developing methods of teacher participation on academic administration of Tap Tao Educational Network Center 2, under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4. Informants were 78 administrators and teachers. Research tools were questionnaire and interview. Data were analyzed using frequency, percentage, average, standard deviation and content analysis.

The results showed that overall condition of teacher participation were at high level considering each aspect in descending order namely the development of learning process ($\mu= 3.88$); internal quality assurance systems and educational standards ($\mu= 3.73$); teaching and learning management in educational institutions ($\mu= 3.67$); and development and promotion of learning resources ($\mu= 3.67$) respectively. Development guidelines are that educational institutions should have a budget for producing teaching and learning materials; always develop innovative media and technology; continuously promote the creation and development of learning resources; and develop an internal quality assurance system with a development plan. Also a committee to operate and use the evaluation results to develop the internal insurance system should be set up.

Keywords: teacher participation, school academic administration

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ มาโดยตลอดและเนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิมได้สิ้นสุดลง กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิกุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ การปฏิรูปการศึกษาในทุกยุคของประเทศไทยที่ผ่านมาจนถึงการปฏิรูปทางการศึกษาทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2561) มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 5) ซึ่งตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2553 (ฉบับที่ 3) (ราชกิจจานุเบกษา กฤษฎีกา เล่ม 127 ตอนพิเศษ 79 ก., 2553: 4) ได้กล่าวถึงเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้ มาตรา 8(2) การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา และ (6) การมีส่วนร่วมของบุคลากร ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ๆ มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการ

แสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2553 (ฉบับที่ 3) (ราชกิจจานุเบกษา, กฤษฎีกา เล่ม 127 ตอนพิเศษ 79ก., 2553: 4) ประกอบกับ ทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติเปรียบเสมือนเป็นแผนธรรมนูญด้านการศึกษาซึ่งต้องการให้เป็นกรอบการศึกษาที่มีแนวทางที่ชัดเจนเพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมและทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

ในการนำแนวนโยบายการจัดการศึกษาของชาติมาปฏิรูปการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารงาน ผู้บริหารต้องให้ความสนใจ ตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ ปรับปรุงตนเองให้รู้และเข้าใจงานวิชาการ สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการทั้งด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ต้องทำงานร่วมกันเป็นทีมเป็นหมู่คณะโดยมีคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานหรือดำเนินงานทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการที่มีหน้าที่ และภารกิจโดยตรงในการจัดการศึกษามีหน้าที่พัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ ในการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า และมีศักดิ์ศรี ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2550: 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการโดยเฉพาะทางการศึกษาโดยมีหลักการสำคัญที่มีส่วนร่วมในการสร้างความภาคภูมิใจโดยธรรมชาติ การทำงานคนเดียวย่อมสำเร็จได้ยากจึงต้องร่วมแรงร่วมใจกันในการดำเนินการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมองค์กรจะพัฒนาไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ ธร สุนทรายุทธ (2551: 556) ได้กล่าวว่าผู้บริหารจะทำงานคนเดียวไม่ได้จะต้องทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้นการวินิจฉัยสั่งการควรให้บุคคลได้รับรู้และเข้าใจด้วย หากคนที่ทำงานได้มีโอกาสร่วมในการตัดสินใจบางอย่าง จะทำให้คนที่ทำงานตระหนักในความสำคัญของตนเองว่าตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร เป็นการลดความไม่พึงพอใจของคนงานได้ด้วยวิธีการที่บุคคลในหน่วยงานหรือองค์กรจะสามารถปฏิบัติงานได้ดีและมีประสิทธิภาพ นอกจากปัจจัยด้านลักษณะงาน ความทุ่มเทในงานหรือการมีส่วนร่วมในงานก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้บุคคลปฏิบัติงานเต็มความรู้ความสามารถและศักยภาพซึ่งจะส่งผลให้องค์กรนั้นสามารถบริหารงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีประสบความสำเร็จในการบริหารงานและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลเต่า 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีทั้งหมด 5 โรงเรียน ตั้งอยู่ในเขตตำบลเต่า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านราษฎร์ภักดี โรงเรียนบ้านรักแผ่นดิน โรงเรียนบ้านแผ่นดินทอง โรงเรียนเพียงหลวง 16 โรงเรียนบ้านขุนห้วยไคร้ มีจำนวนนักเรียนรวมทั้งหมด 1,369 คน ผู้บริหาร 8 คน ครู 70 คน จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา (รอบสาม พ.ศ.2554-2558) โรงเรียนมีจุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ 1. ด้าน

ผลการจัดการศึกษาโดยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดทำแผนพัฒนา
ยกระดับผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำกว่าระดับดี 2. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการ
พัฒนาครูในวิชาที่สอนหรือการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินการจัดการเรียนรู้ การจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน 3. ด้านการประกัน
คุณภาพในของสถานศึกษาโดยการส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้สถานศึกษา การจัดทำห้องสมุดโรงเรียน
การให้บริการและส่งเสริมการอ่านพัฒนานิสัยการรักการอ่านทั้งในสถานศึกษาและชุมชนให้เหมาะสม
การพัฒนาสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะของผลการประเมินภายนอกเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการ
บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้อง
เข้ามามีส่วนร่วมในระบบบริหารจัดการ เพื่อพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น

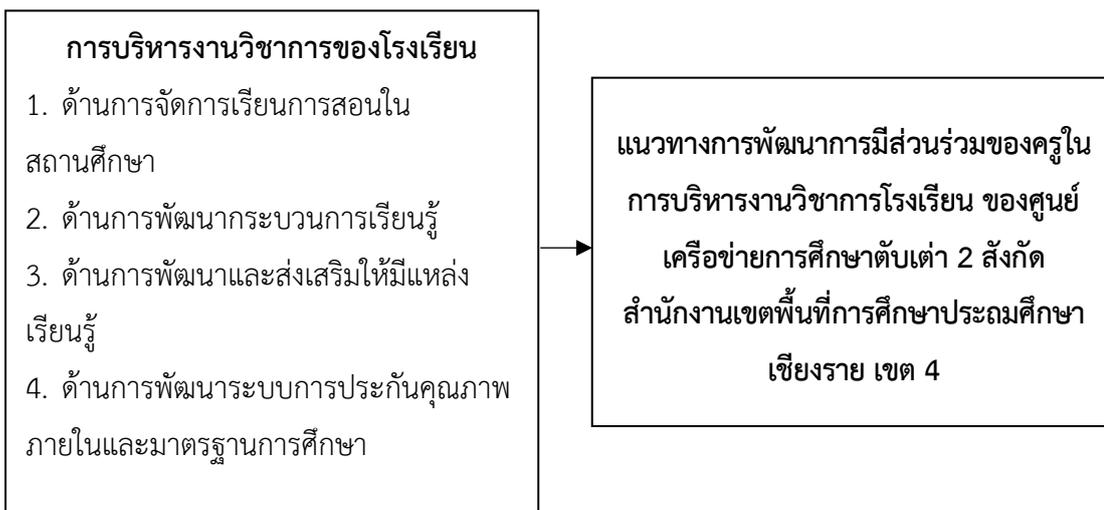
จากข้อมูลและสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูใน
การบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการ
จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่าย
การศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของ
ศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของครูในการ
บริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จึงได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้และประมวลเป็นกรอบแนวคิดการทำวิจัย
ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน ครู 70 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 78 คน ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ปีการศึกษา 2564

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพโดยกำหนดจากตำแหน่งงาน คือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน และครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 13 คน ในโรงเรียนภายในศูนย์เครือข่ายตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ปีการศึกษา 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย

เขต 4 ในประเด็น ดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และ 4) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตั้งแต่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interviews) ประเด็นการสัมภาษณ์ได้จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามมากำหนดข้อคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตั้งแต่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 แหล่งข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน และครูที่ทำหน้าที่งานวิชาการ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 13 คน

ขั้นตอนการสร้างและการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตั้งแต่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รายละเอียดวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตั้งแต่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและปรับแบบสอบถาม

1.3 ศึกษาความหมาย ทฤษฎี หลักการ แนวคิด องค์ประกอบเพื่อทำนियามปฏิบัติการในการศึกษา และนํานियามปฏิบัติการมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

1.4 นำแบบสอบถามฉบับร่าง ที่จัดทำขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขให้มีความตรงและความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

1.5 จากการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item-Objective Congruence (IOC) โดยพิจารณาเลือกข้อที่มีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 เป็นต้นไป โดยแบบสอบถามมีค่า IOC รายข้อระหว่าง 0.67-1.00

1.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

1.7 นำแบบสอบถามที่จัดทำสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 30 ราย ประกอบด้วย ผู้บริหารและครู ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่สาย เวียงพางคำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วยโรงเรียนบ้านเวียงพาน โรงเรียนบ้านเหมืองแดง โรงเรียนบ้านสันทราย โรงเรียนบ้านป่าแดง โรงเรียนบ้านป่ายาง

1.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธี Cronbach's Alpha Coefficient ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.93

1.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตั้งแต่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตั้งแต่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เพื่อกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์

2.2 กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตั้งแต่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ซึ่งเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในแต่ละด้านจากแบบสอบถาม มากำหนดเป็นประเด็นคำถาม

2.3 นำแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตั้งแต่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและการใช้ภาษา

2.4 นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุง แก้ไขแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตั้งแต่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ในการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษา ตำบลท่า 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประชากรทั้งหมด 13 คน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอในรูปแบบตาราง

2. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลท่า 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและรายด้าน เสนอในรูปแบบตาราง แล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121-135)

4.51-5.00 แปลความหมายว่า การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 แปลความหมายว่า การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 แปลความหมายว่า การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 แปลความหมายว่า การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 แปลความหมายว่า การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอโดยวิธีพรรณนาเป็นรายด้าน

4. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปและอธิบายผล

ผลการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนของศูนย์เครือข่ายการศึกษา ตำบลท่า 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลท่า 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

รายด้าน	ระดับการมีส่วนร่วม		แปลผล
	μ	σ	
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.67	0.64	มาก
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.88	0.58	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 (ต่อ)

รายด้าน	ระดับการมีส่วนร่วม		แปลผล
	μ	σ	
3. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.67	0.66	มาก
4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.73	0.61	มาก
โดยรวม	3.74	0.62	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.74$, $\sigma=0.62$) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.88$, $\sigma=0.58$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\mu=3.73$, $\sigma=0.61$) ส่วนด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.67$, $\sigma=0.64$) และด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.67$, $\sigma=0.66$) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนดังกล่าว โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 13 คน สรุปการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาแนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการจัดทำงบประมาณเพื่อจัดทำสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจัดทำและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ควรมีการประชุมผู้บริหาร คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ควรจัดบรรยากาศภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้นิวทัศน์แนวทางการพัฒนา คือ ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีให้ทันสมัยอยู่เสมอ ควรจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการ

กล้าแสดงออกของผู้เรียน ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ควรเน้นให้นักเรียนฝึกการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้แนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูควรสนับสนุนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ควรมีการพัฒนาครูเข้ารับการอบรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ควรจัดสรรงบประมาณการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

4. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการประชุมเพื่อจัดและแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีการประชุมคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีการนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

อภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตั้งแต่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะครูมีการจัดการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองและมีการนำผลที่ได้ไปพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐนันท์ เล็กมาก และ รัตนา กาญจนพันธ์ (2564: 56) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร พินิจมนตรี และ ธรินธร นามวรรณ (2563: 190) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากเป็นเพราะว่าครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออก คิดอย่างสร้างสรรค์ และมีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย อีกทั้งยังมีการใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา สอดคล้องกับ พิทักษ์ เหมือนศาสตร์ (2553: 101-105) ได้ศึกษาเรื่องของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดวิมุตยารามสำนักงานเขตบางพลัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดวิมุตยาราม สำนักงานเขตบางพลัดกรุงเทพมหานครใน 4 ด้าน

ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศภายใน 4) ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากเป็นเพราะว่าครูมีการจัดทำสื่อของแหล่งเรียนรู้ เป็นที่รวบรวมข้อมูลเนื้อหาสารสนเทศที่ผู้เรียนใช้ในการแก้ปัญหา ในสถานการณ์เช่น ชุมชนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติ แหล่งสารสนเทศเป็นต้น ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านวิชาการปรับปรุงเนื้อหาวิชาเรียนให้เหมาะสม มีการฝึกปฏิบัติลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความแตกแยก เน้นให้ผู้เรียนรู้ด้วยตัวเอง พัฒนาทักษะชีวิตเพื่ออยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 86)

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากเป็นเพราะว่าครูมีการจัดทำสื่อของแหล่งเรียนรู้ มีการพัฒนาใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการเรียนการสอน ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 (2560: 114) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ โดยได้ส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชนผ่านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีมาตรฐานและหลากหลาย อาทิ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ของชุมชน ฯลฯ สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เข้ารับบริการแต่ละกลุ่มเป้าหมาย และสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากเป็นเพราะว่าครูมีส่วนร่วมจัดระบบสารสนเทศที่มาของข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีการร่วมกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิด สมชัย จรรยา ไพบูลย์ (2555: 26) ได้สรุปไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาสอดคล้องกับ ละมุล รอดขวัญ (2555: 36) ที่ กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามมาตรการหรือระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่จะสร้างความมั่นใจ ฟังพอใจและประทับใจแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า นักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมาย และ อำนาจ มีศรี (2555: 17) ได้สรุปไว้ว่า การให้ความหมายของ การประกันคุณภาพการศึกษาจะเน้นที่การผสมผสานคุณภาพ 3 ส่วน คือ คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา คุณภาพตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และคุณภาพตามความมุ่งหมายของสถานศึกษา ต้องอาศัยกระบวนการบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพ หรือกล่าวได้ว่าเป็นการนำหลักการของการประกันคุณภาพที่เน้นการวางแผน และการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมาใช้กับกระบวนการบริหารการศึกษา ส่วนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะชี้เฉพาะเจาะจงภายในสถานศึกษา ซึ่งหมายถึง การ

ดำเนินงานด้านการประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น หรือโดยหน่วยงาน ต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น และต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ จากทัศนะของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่าการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าการดำเนินการของสถานศึกษามีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 อภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดหางบประมาณเพื่อจัดทำสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจัดทำและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนและควรมีการประชุมผู้บริหารและคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเชิงบริหารของ Fayol (1949 อ้างถึงใน สาคร สุขศรีวงศ์, 2550: 47) ที่กล่าวว่า หน้าที่การจัดการต้องมีการวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงานและการควบคุม

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ควรมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน และควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการกล้าแสดงออกของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ มณีรัตน์ อภิวัฒนวรรณ (2559: 13) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมสื่อและแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมและการพัฒนาครูและการวัดและประเมินผล สุคนธา ดิษฐสุนันท์ (2558: 25) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยงานการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและหน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่อย่างต่อเนื่อง ครูควรสนับสนุนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ควรมีการพัฒนาครูเข้ารับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และควรจัดสรรงบประมาณการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในแผนปฏิบัติการประจำปีสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ อินา (2558) ศึกษา เรื่องข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านสันต้นหม้อ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 พบว่า สภาพการจัดการ

ระบบสารสนเทศของโรงเรียนบ้านสันต้นหม้อ มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง เหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการจัดการระบบสารสนเทศในโรงเรียน ได้แก่การไม่มีบุคลากรที่มีความชำนาญในการจัดการด้านสารสนเทศ และด้านแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน การจัดทำงบประมาณให้เพียงพอ การตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการตรวจสอบ และการประเมินผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน สภาพห้องไม่สะอาด แสงไม่พอ วัสดุครุภัณฑ์ในห้องชำรุด ป้ายนิเทศไม่เป็นปัจจุบัน เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ แหล่งเรียนรู้สนับสนุนด้านวิชาการ ได้แก่ ห้องพยาบาล สวนเกษตรทฤษฎีใหม่และสวนหย่อม และสนามกีฬาและนันทนาการ ครูที่รับผิดชอบไม่ใส่ใจ ห้องพยาบาล ยาและเวชภัณฑ์บางอย่างชำรุดหรือหมดอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งรัชดาพร เวชชาติ (2550: 134-135) ที่พบว่า จะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สถานศึกษาต้องจัดแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกรูปแบบ เช่น ห้องสมุด และการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่ดีภายในโรงเรียน จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้คุ้มค่า เช่น พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ ศูนย์กีฬา และวัด เป็นต้น

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ควรมีการประชุมเพื่อจัดและแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีการประชุมคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีการนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับ ลดาวัลย์ ตั้งมั่น (2561) ซึ่งทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี คือ 1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ควรจัดทำคำสั่งให้กลุ่มบุคลากรในฝ่ายแผนงานร่วมกันรับผิดชอบ 2) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ควรกำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายเป็น ผู้ประเมินคุณภาพภายในตามปฏิทินที่กำหนดไว้ในแผน 3) การประเมินคุณภาพการศึกษา ควรจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีนโยบายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีโครงการให้สถานศึกษาสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. สถานศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เป็นมาตรฐาน และมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง

4. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้

5. นักเรียนควรพัฒนาตนเองโดยการสืบค้นข้อมูลในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในห้องเรียน เพื่อเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

2. ควรศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนของศูนย์เครือข่ายการศึกษา ตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

3. ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่นใกล้เคียงของศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

4. ควรศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาข้อมูลระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ ศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบล 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ณัฐนันท์ เล็กมาก และ รัตนา กาญจนพันธ์. (2564). **การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10**. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(3): 56-69.
- ทวีศักดิ์ ธิมา. (2558). **ข้อเสนอยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศที่สอดคล้องกับการจัด การศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสันตันทมื่อ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). **การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป**. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- นิภาพร พินิจมนตรี และ ธรินธร นามวรรณ. (2563). **การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมี ส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25**. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 7(8): 190-203.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยา สาส์น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **ราชกิจจานุเบกษา**. กฤษฎีกา เล่ม 127 ตอนพิเศษ 79ก.

- พิทักษ์ เหมือนศาสตร์. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัด
วิมุตยารามสำนักงานเขตบางพลัด สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). การจัดการและบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- มณีนรัตน์ อภิวัฒน์วรรณ. (2559). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒน
กระบวนการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม.
วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2548). การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลดาวลัย ตั้งมั่น. (2561). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ละมุล รอดขวัญ. (2555). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษภาคใต้ตอนบน. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมชัย จรรย์ยาไพบูลย์. (2555). รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2550). การจัดการ: จากมุมมองนักบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จีพีไอ
เบอร์พรินทร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.
2552–2561). กรุงเทพฯ: สกศ.
- _____. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุคนธา ดิษฐสุนนท์. (2558). สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา การบริหารงานวิชาการ
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.
วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อำนวยการ มีศรี. (2555). องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร
ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.